

Aan de slag voor de klas!

Voorlichtingspakket

Inhoudsopgave

1 Leraar: een beroep dat bij je past?

2 Het onderwijssysteem in Nederland

- 2.1 Primair onderwijs (po)
- 2.2 Speciaal onderwijs (so en vso)
- 2.3 Voortgezet onderwijs (vo, vmbo en praktijkonderwijs)
- 2.4 Middelbaar beroepsonderwijs (mbo)
- 2.5 Hoger onderwijs (hbo en wo)
- 2.6 Geen leraar, toch in de klas: onderwijsondersteunend personeel (OOP)

3 Baankans in het onderwijs

4 De beste route naar een baan in het onderwijs

5 Salaris en subsidiemogelijkheden

6 Tips voor een succesvolle (over)stap naar het onderwijs

7 Vragen?

Voorlichtingspakket

Denk jij aan een baan in het onderwijs? In dit informatiepakket vind je informatie over het Nederlandse onderwijssysteem en over de opleidingsmogelijkheden voor zij-instromers.

Dit informatiepakket is samengesteld door de landelijke vertegenwoordigers van het onderwijs in samenwerking met de arbeidsmarktfondsen uit het primair en voortgezet onderwijs.

1. Leraar: een beroep dat bij je past?

Lesgeven is een vak. Een prachtig, betekenisvol vak, dat je moet leren. Geen dag is hetzelfde en je komt elke dag voor onverwachte situaties te staan. Je moet dus flexibel zijn en goed kunnen samenwerken. Daarnaast is het belangrijk dat je hart hebt voor de leerlingen of studenten in de leeftijdsgroep waaraan je lesgeeft.

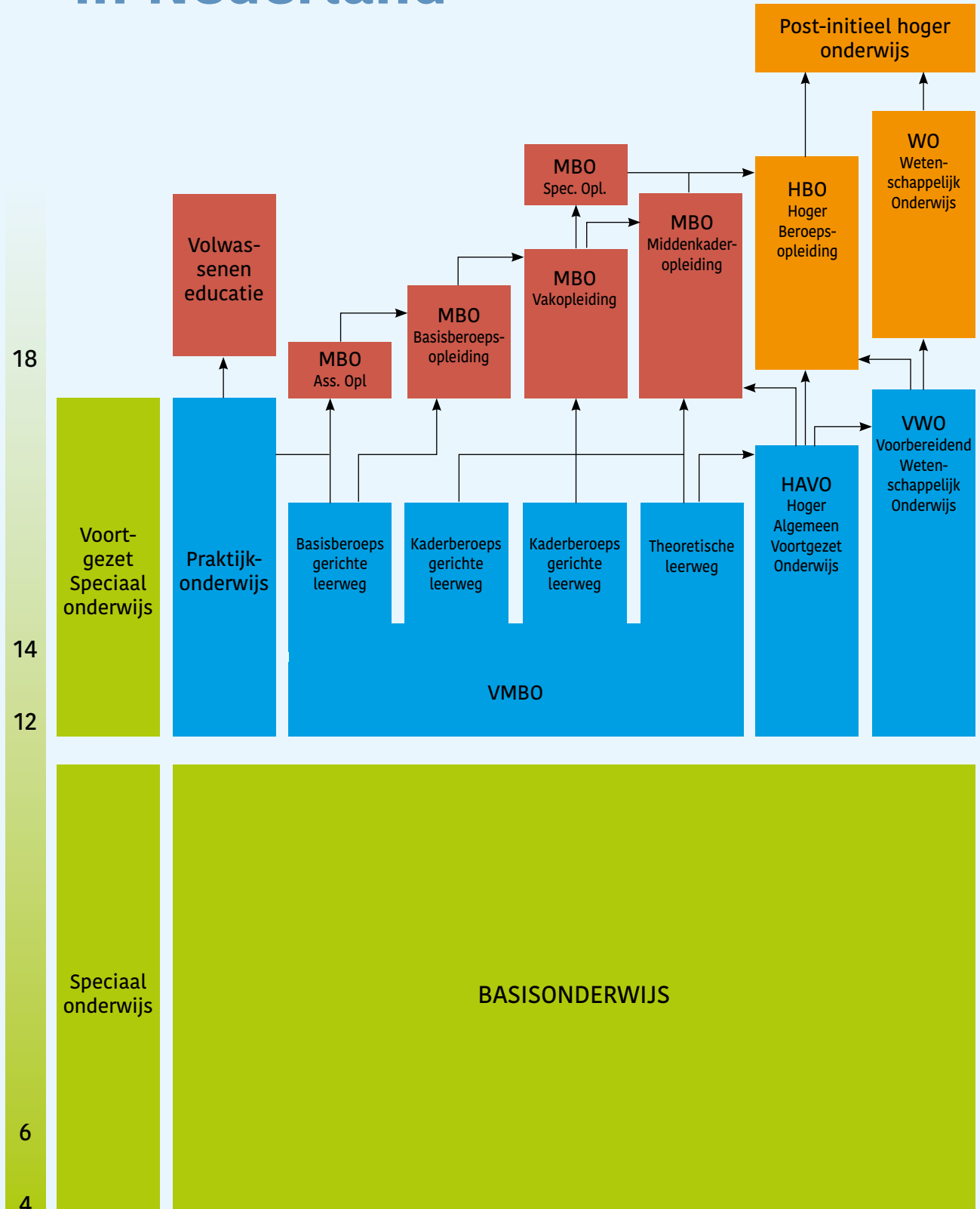
Als leraar (docent) heb je een beschermd beroep met bekwaamheidseisen op het vlak van vakinhoudelijke, pedagogische en (vak)didactische kennis en vaardigheden. Dit is **bij wet vastgelegd**.

Het beroep van leraar is veranderd in de loop van de jaren. Lang niet alle scholen kennen meer het oude systeem van klassikaal lesgeven. Er wordt steeds meer in groepen gewerkt en vakoverstijgend. De leraar is ook meer dan vroeger een coach en begeleider.

Wil je leraar worden, onderzoek dan eerst welk type onderwijs en welke leeftijdsgroep leerlingen bij je passen. Ben je meer vakinhoudelijk gericht of meer pedagogisch-didactisch sterk? Wil je vooral kennis overdragen of leerlingen zelfstandig laten ontdekken en hen daarin begeleiden? Oriënteer je goed op scholen met verschillende onderwijskundige visies en vind uit wat bij jou past.

Tip: doe de **zelftest** of het vak van leraar potentieel bij je past.

2. Het onderwijssysteem in Nederland

2.1 Primair onderwijs

Het primair onderwijs (po) in het kort

Het primair onderwijs omvat het basisonderwijs voor kinderen in de leeftijd van ongeveer 4 tot 12 jaar en het speciaal onderwijs op zowel basisschoolniveau als middelbaar niveau. Het basisonderwijs bestaat uit openbare basisscholen en uit bijzondere scholen. Bijzondere scholen geven onderwijs op basis van een levensbeschouwelijke grondslag, zoals rooms-katholieke, protestants-christelijke of islamitische basisscholen. Ook zijn er scholen met een specifieke pedagogische visie, zoals dalton- of montessorionderwijs.

De meeste basisscholen houden de jaargroepindeling aan. Bij groep 1 en 2 spreken we van de onderbouw, bij groep 3 tot en met 5 de middenbouw en bij groep 6 tot en met 8 van de bovenbouw.

Het primair onderwijs kent een aantal verplichte vakken. Dit zijn:

- Nederlands
- Engels
- rekenen en wiskunde
- oriëntatie op jezelf en de wereld (bijvoorbeeld aardrijkskunde, geschiedenis, biologie, burgerschapsvorming, verkeersles en staatsinrichting)
- kunstzinnige oriëntatie (bijvoorbeeld muziek, tekenen en handvaardigheid)
- bewegingsonderwijs (bijvoorbeeld gymlessen)

In de meeste gevallen ben je verantwoordelijk voor de klas en geef je (bijna) alle vakken zelf.

Wanneer mag je lesgeven op de basisschool?

Om les te kunnen geven in het primair onderwijs, moet je beschikken over een pabodiploma. Dit diploma kun je halen door een van deze opleidingen te volgen:

- Lerarenopleiding basisonderwijs (pabo): 4-jarige hbo-opleiding, ook in deeltijd te volgen.
- Verkorte pabo-opleiding (1,5 à 3 jaar), ook in deeltijd te volgen. Je komt alleen in aanmerking voor de verkorte opleiding als je al een afgeronde hbo- of wo-opleiding hebt of (in enkele gevallen) als je veel relevante werkervaring hebt. Na het behalen van een minimum aantal studiepunten (na ongeveer 1 jaar) mag je als onbevoegd docent betaald lesgeven naast je studie.
- Zij-instroomtraject: maximaal 2-jarig werken-lerentraject met betaalde aanstelling voor de klas. Je komt alleen in aanmerking hiervoor met een afgeronde hbo- of wo-opleiding, een arbeidscontract en na een geschiktheidsassessment. Als zij-instromer sta je in principe vanaf de eerste dag van het traject (betaald) voor de klas als docent. De school zorgt in samenwerking met de lerarenopleiding voor goede scholing en begeleiding in de eerste jaren.
- Duale pabo-opleiding hbo van 2 tot 4 jaar, afhankelijk van je vooropleiding en werkervaring. Deze opleiding is bijvoorbeeld geschikt voor onderwijsassistenten die willen doorgroeien naar een baan als leraar.
- Academische pabo-opleiding: hierbij combineer je de pabo-opleiding met een academische bachelor in bijvoorbeeld pedagogiek of onderwijskunde.
- Universitaire pabo-opleiding: deze wordt alleen in Nijmegen op universitair niveau aangeboden.

Meer weten over werken in het basisonderwijs?

- Kijk op www.werkeninhetonderwijs.nl of www.ruimbaanvoorpo.nl. Je vindt hier specifieke informatie over soorten onderwijs, bevoegdheden, lerarenopleidingen en hun open dagen of informatiebijeenkomsten, contactpunten in de regio's, vacatures, vergoedingen en salaris.
- Bekijk ook de infographic [over de opleidingsroutes voor leraar in het po](#).
- Wil je de ervaring van een zij-instromer zelf horen? In [deze video](#) vertelt Iris waarom ze zij-instromer is in het basisonderwijs en hoe dat haar bevalt.

2.2 Speciaal onderwijs

Het speciaal onderwijs (so en vso) in het kort

Scholen hebben de plicht om een onderwijsplek te bieden voor elk kind. Dit noemen we zorgplicht. Niet alle kinderen kunnen terecht op een reguliere basis- of middelbare school, bijvoorbeeld omdat ze extra begeleiding en ondersteuning nodig hebben. In dat geval kan een kind een plek krijgen op een school voor speciaal onderwijs. Er zijn scholen voor speciaal onderwijs aan kinderen van de basisschoolleeftijd, dit noemen we simpelweg het speciaal onderwijs (so). Daarnaast onderscheiden we ook het voortgezet speciaal onderwijs (vso).

Het speciaal onderwijs bestaat uit 4 clusters:

- **Cluster 1:** visueel gehandicapte kinderen of meervoudig gehandicapte kinderen met een visuele handicap.
- **Cluster 2:** dove of slechthorende kinderen, kinderen met ernstige communicatiemoeilijkheden of meervoudig gehandicapte kinderen die een van deze handicaps hebben.
- **Cluster 3:** lichamelijk gehandicapte kinderen, zeer moeilijk lerende kinderen (ZMLK) en langdurig zieke kinderen met een lichamelijke handicap, of meervoudig gehandicapte kinderen die een van deze handicaps hebben.
- **Cluster 4:** zeer moeilijk opvoedbare kinderen (ZMOK), kinderen met gedrags- en/of psychiatrische stoornissen, zoals ADHD, PDD-NOS, ODD, CD (antisociale gedragsstoornis), klassiek autisme, Gilles de la Tourette of hechtingsproblematiek.

Wanneer mag je lesgeven in het speciaal onderwijs?

Om in het speciaal onderwijs les te kunnen geven, moet je net als in het basisonderwijs beschikken over een pabodiploma. Dit geldt zowel voor het speciaal als het voortgezet speciaal onderwijs (in het voortgezet speciaal onderwijs kan je ook lesgeven met een tweede- of eerstegraads diploma). Je kunt ook hier als zij-instromer met een hbo- of wo-opleiding aan de slag in een werken-lerentraject (na een assessment). Veel scholen voor speciaal onderwijs stellen als extra vereiste dat je daarna een aparte deeltijd opleiding voor het speciaal onderwijs gaat volgen. Dat is de hbo-master Special Educational Needs (SEN).

Meer weten over werken in het speciaal of speciaal voortgezet onderwijs?

Kijk op www.werkeninhetonderwijs.nl, www.ruimbaanvoorpo.nl of www.wordleraarinheto.nl. Je vindt hier specifieke informatie over soorten onderwijs, bevoegdheden, lerarenopleidingen en hun open dagen of informatiebijeenkomsten, contactpunten in de regio's, vacatures, vergoedingen en salaris.

2.3 Voortgezet onderwijs

Het voortgezet onderwijs (vo, vmbo en praktijkonderwijs) in het kort

Net als het basisonderwijs kent ook het voortgezet onderwijs openbare en bijzondere scholen. Ook zijn er scholen met een specifieke pedagogische visie. In het voortgezet onderwijs wordt lesgegeven aan leerlingen van ongeveer 12 tot en met 18 jaar. Zij kunnen op verschillende niveaus onderwijs volgen: het praktijkonderwijs, vmbo (met daarin verschillende leerwegen), havo en vwo. De klassen 1 tot en met 2 of 3 worden meestal de onderbouw genoemd, de hogere klassen behoren tot de bovenbouw.

Wanneer mag je lesgeven in het voortgezet onderwijs?

Om les te kunnen geven in het voortgezet onderwijs, moet je beschikken over een tweedegraads of eerstegraads lesbevoegdheid of hiervoor studeren.

- Met een **tweedegraads bevoegdheid** kun je lesgeven in een specifiek vak in het praktijkonderwijs, het vso, het vmbo, de onderbouw van de havo en het vwo, het mbo en de volwasseneducatie.
- Met een **eerstegraads bevoegdheid** kun je daarnaast nog lesgeven in een specifiek vak in de bovenbouw van de havo/vwo (klassen 4 t/m 6).
- Als je al een **pabodiploma** hebt, dan mag je lesgeven in de algemene vakken van het praktijkonderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs.

Een tweedegraads lesbevoegdheid kun je op verschillende manieren halen, onder andere met een:

- **Educatieve module:** deze module kun je volgen als je minimaal een wo-bachelor hebt afgerond van een studie die verwant is aan een schoolvak. In een halfjaar voltijdstudie of een jaar deeltijdstudie bij de universitaire lerarenopleiding haal je zo een beperkte tweedegraads bevoegdheid. Daarmee mag je lesgeven aan de theoretische leerweg van het vmbo en de onderbouw havo/vwo. In de [verwantschapstabel van de overheid](#) zie je welke opleidingen verwant zijn aan welk schoolvak.
- **Kopopleiding:** een jaar voltijd (of 2 jaar deeltijd) studie aan de hbo-lerarenopleiding na een verwante hbo- of wo-bachelor. Bekijk in de [verwantschapstabel van de overheid](#) welke bachelors verwant zijn aan welke schoolvakken.
- **Hbo-lerarenopleiding:** 2 tot 4-jarige hbo-opleiding (afhankelijk van je vooropleiding), ook in deeltijd te volgen.
- **Zij-instroomtraject:** maximaal 2-jarig werken-lerentraject met een betaalde aanstelling voor de klas. Je komt hiervoor alleen in aanmerking met een afgerond hbo- of wo-diploma verwant aan een schoolvak, een arbeidscontract en na een geschiktheidstoets. Als zij-instromer sta je vanaf de eerste dag van het traject (betaald) voor de klas als docent. De school zorgt in samenwerking met de lerarenopleiding voor goede scholing en begeleiding in de eerste jaren.

Een eerstegraads lesbevoegdheid kun je op verschillende manieren halen, bijvoorbeeld met een:

- **Educatieve master:** 2-jarige universitaire master na het afronden van een wo-bachelor in een verwant vak.
- **Lerarenopleiding Voorbereidend Hoger Onderwijs:** een universitaire master van 1 jaar (in voltijd) of 2 jaar (in deeltijd) na een afgeronde bacheloropleiding met voldoende studiepunten in het schoolvak of na een wo-master.
- **Hbo-master Leraar vo:** 1,5 jaar voltijd of 2 tot 3 jaar in deeltijd na een afgeronde tweedegraads lerarenopleiding.
- **Zij-instroomtraject:** maximaal 2-jarig werken-lerentraject met een directe aanstelling voor de klas. Je komt in principe alleen in aanmerking met een afgeronde wo-master verwant aan een schoolvak, een arbeidscontract en na een assessment.

Meer weten over werken in het voortgezet onderwijs?

- Kijk op de website www.werkeninhetonderwijs.nl of www.wordleraarinheto.nl. Je vindt hier specifieke informatie over soorten onderwijs, bevoegdheden, lerarenopleidingen en hun open dagen of informatiebijeenkomsten, contactpunten in de regio's, vacatures, vergoedingen en salaris.
- Bekijk ook de infographics over opleidingsroutes:
  - [via een hogeschool](#)
  - [via een universiteit](#)
- Wil je de ervaring van zij-instromers zelf horen? Op de website wordleraarinheto.nl vertellen enkele zij-instromers die overstapten vanuit het bedrijfsleven over hun motivatie en geven ze tips.

2.4 Middelbaar beroepsonderwijs

Het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) in het kort

Het mbo leidt studenten, zowel jongeren als volwassenen, op voor een beroep en bereidt hen voor op hun toekomst in de maatschappij. Daarom is het mbo gericht op:

- specifieke vakkennis;
- een vervolgopleiding;
- goed burgerschap.

Het mbo bestaat uit verschillende niveaus en studierichtingen. Op die manier kunnen scholen onderwijs bieden aan een zo breed mogelijke doelgroep, toegespitst op het niveau en de interesses van de student. Dat kan op een regionaal opleidingscentrum (roc), een agrarisch opleidingscentrum (aoc) en een vakschool.

Wanneer mag je lesgeven in het mbo?

Om als docent les te mogen geven in het mbo, moet je beschikken over een eerste- of tweedegraads onderwijsbevoegdheid (of een daaraan gelijkstaand diploma). Hierboven lees je in de paragraaf '[Wanneer mag je lesgeven in het vo](#)' hoe je een eerste- of tweedegraads bevoegdheid haalt. Met een onderwijsbevoegdheid voor het voortgezet onderwijs mag je in principe namelijk ook lesgeven in het mbo. In het mbo bestaan echter geen wettelijk voorgeschreven bevoegdheden per vak; het bevoegd gezag van de mbo-school bepaalt of iemand vakinhoudelijk bekwaam is voor het vak dat hij of zij wil geven.

Je kunt ook als docent in het mbo aan de slag als je beschikt over een pedagogisch-didactisch getuigschrift (PDG) in combinatie met een geschiktheidsverklaring van het bevoegd gezag van de school. Onder het kopje '[PDG-traject](#)' vind je meer informatie.

Als docent zij-instromen in het mbo

Het mbo heeft veel ervaring met docenten en instructeurs die afkomstig zijn uit de beroepspraktijk. Ongeveer 60% van de nieuwe docenten in het mbo, komt uit het bedrijfsleven en start als zij-instromer. Juist hun praktijkkennis en -vaardigheden zijn van groot belang voor het verzorgen van sterk en toekomstbestendig onderwijs dat aansluit op de beroepspraktijk.

Je kunt zij-instromen als docent in het mbo wanneer een school je vakinhoudelijk bekwaam vindt en je geschikt acht om les te geven. Hiervoor is het minimaal noodzakelijk:

- dat je een opleiding in het hoger onderwijs hebt afgerond;
- of dat je minimaal drie jaar werkervaring hebt die relevant is voor het vak waarvoor je wordt aangenomen op de mbo-school én aantoonbaar over minimaal hbo werk- en denkniveau beschikt.

Als zij-instromer sta je vanaf de eerste dag voor de klas en volg je daarnaast een opleiding. Je moet in principe binnen twee jaar aan de bekwaamheidseisen voor docenten voldoen. De mbo-school waar je aan de slag gaat, zorgt in samenwerking met de lerarenopleiding voor goede scholing en begeleiding in de eerste jaren.

PDG-traject

Specifiek voor het mbo is het PDG-traject. Dit scholingstraject wordt aangeboden door hogescholen en is vooral interessant voor zij-instromers die onderwijs willen verzorgen bij mbo-opleidingen waarvoor geen specifieke lerarenopleidingen bestaan. Als het bevoegd gezag van de mbo-school waar je aan de slag gaat vindt dat je vakinhoudelijk bekwaam bent en vindt dat je geschikt bent om les te geven, dan kun je een PDG-traject volgen om geschoold te worden in pedagogischdidactische kennis en vaardigheden. Met een PDG kun je lesgeven in het mbo, maar niet in andere onderwijssectoren. Het traject duurt in de praktijk meestal tussen de 10 en 18 maanden.

Voor mbo-scholen die zij-instromers aannemen is een zij-instroomsubsidie beschikbaar voor de kosten voor studie en begeleiding.

Instructeur in het mbo

In het mbo zijn onderwijsteams verantwoordelijk voor de uitvoering van het onderwijs. Een onderwijsteam bestaat uit docenten en instructeurs. Als instructeur begeleid je studenten vooral bij het praktijkgedeelte van het onderwijs. Je mag zelfstandig (delen van het) onderwijs verzorgen, maar doet dat onder verantwoordelijkheid van een docent of een onderwijsteam.

Om instructeur te worden, wordt van je verwacht dat:

- je ten minste de vakinhoudelijke kennis en vaardigheden beheerst op mbo-niveau 3, of niveau 4 wanneer dat het niveau is van de opleiding waar je gaat werken;
- je beschikt over pedagogische en didactische kennis en vaardigheden op ten minste mbo-niveau 4.

Om aan deze pedagogische en didactische bekwaamheidseisen te voldoen, kun je een eenjarige mbo-4 specialistenopleiding tot instructeur mbo volgen of een associate degree (Ad) opleiding voor onderwijs-ondersteuner.

Ook als instructeur kun je zij-instromen in het mbo: je mag dan meteen aan de slag en volgt naast je werk een opleiding die je binnen 2 jaar dient af te ronden.

Overige mogelijkheden in het mbo

Ook als onderwijsassistent of gespecialiseerd pedagogisch medewerker kun je een bijdrage leveren aan het (mbo-)onderwijs. Zie www.kiesmbo.nl voor het volledige aanbod van mbo-opleidingen.

Meer weten over werken in het mbo?

- Kijk op www.ditismbo.nl voor meer informatie over het mbo en werken in het mbo. Hier zijn ook inspirerende verhalen te vinden over werken in het mbo.
- Het [Beroepsbeeld mbo-docent](#) geeft meer informatie over het beroep van mbo-docent en over de loopbaanmogelijkheden binnen dat beroep.
- De [Checklist word leraar](#) op de site www.werkeninhetonderwijs.nl van de Rijksoverheid laat in meer detail zien wat er nodig is om docent in het mbo te worden. Op de website www.wordleraarin-hetvo.nl (ook van toepassing op het mbo) is specifieke informatie te vinden over soorten onderwijs, bevoegdheden, lerarenopleidingen en hun open dagen of informatiebijeenkomsten, contactpunten in de regio's, vacatures, vergoedingen en salaris.
- Bekijk ook de infographics over opleidingsroutes:
  - [via een hogeschool](#)
  - [via een universiteit](#)

2.5 Hoger onderwijs

Docent in het hoger beroepsonderwijs (hbo) of wetenschappelijk onderwijs (wo)

Uiteraard kun je er ook voor kiezen om docent te worden in het hbo of het wo. Hiervoor bestaan formeel geen bevoegdheidseisen. Wel kan de opleiding waarbij je les wilt geven, eisen stellen aan je vooropleiding (liefst masterniveau) en vragen of je aantoonbare kennis en ervaring hebt in het vakgebied. Daarnaast kennen het hbo en wo trajecten om tijdens de aanstelling aan je pedagogisch-didactische vaardigheden te werken.

2.6 Geen leraar, toch in de klas

Onderwijsondersteunend personeel (OOP)

Wil je liever een ondersteunende functie in het onderwijs of liever niet de eindverantwoordelijkheid voor een klas? Dan kun je ook aan de slag in een ondersteunende functie in het onderwijs. Denk aan:

- onderwijsassistent
- klassenassistent
- lerarenondersteuner
- gespecialiseerd pedagogisch medewerker

Voor de opleidingen voor deze functies is geen hbo- of wo-vooropleiding noodzakelijk.

3. Baankans in het onderwijs

Soms groot, soms klein

Je kent ze wel, de verhalen over grote lerarentekorten of scholen die een klas naar huis sturen omdat er geen leraar beschikbaar is. Maar niet elke onderwijssector heeft er in dezelfde mate last van en niet in elke regio zijn de tekorten even groot. In bepaalde schoolvakken en opleidingen is er meer vraag naar docenten dan in andere. De kans op een baan is dus niet overal gelijk. Hieronder een overzicht per onderwijssector.

- **Primair onderwijs**

Zowel in het basisonderwijs als in het speciaal onderwijs zijn er op dit moment grote tekorten aan gekwalificeerde leraren. Dit tekort wordt alleen maar groter. Vooral in de Randstad en in de grote steden is er veel vraag naar basisschoolleerkrachten.

- **Voortgezet onderwijs**

In het vo is er vooral veel vraag naar docenten voor de zogeheten tekortvakken. Landelijk gaat het om de vakken: wiskunde, informatica, natuurkunde, scheikunde, Duits, Nederlands en klassieke talen. Per regio kunnen er daarnaast voor andere vakken ook tekorten zijn aan bevoegde docenten (soms economie, Engels en Frans bijvoorbeeld). In het vmbo zoeken scholen ook docenten voor de praktijkvakken. Het gaat dan vooral om de technische vakken en zorgvakken.

- **Middelbaar beroepsonderwijs**

In het mbo zijn vooral goede praktijkmensen nodig voor de technische opleidingen en zorgopleidingen. Maar veel mbo-scholen hebben ook moeilijk vervulbare vacatures voor docenten Nederlands, Engels en rekenen.

4. De beste route naar een baan in het onderwijs

Wat de beste route is om als zij-instromer zo snel mogelijk een lesbevoegdheid te halen, is voor iedereen verschillend. Iedereen heeft immers een verschillende vooropleiding gevolgd en ergens anders werkervaring opgedaan. Als je interesse hebt in een baan in het onderwijs, is het belangrijk om je goed voor te bereiden.

Bijvoorbeeld door:

- [voorlichtingsbijeenkomsten](#);
- een korte stage of meeloopdagen op school;
- een gesprek met een lerarenopleiding over te verwachten duur van de opleiding op basis van diploma's en werkervaring;
- een gesprek met de eigen werkgever of het UWV over mogelijkheden;
- solliciteren op onderwijsvacatures of starten met een (deeltijd)opleiding of zij-instroomtraject.

Tip: check de sites van de lerarenopleidingen voor voorlichtingsdagen/-avonden voor zijinstromers of neem contact op met een regionaal contactpunt bij jou in de buurt voor informatie over voorlichtingsbijeenkomsten. De opleidingen starten in september en meestal ook in februari. Vaak moet je jezelf uiterlijk 2 maanden van tevoren inschrijven.

Meer gegevens over de opleidingen en regionale contactpunten vind je op www.ruimbaanvoorpo.nl en www.wordleraarinheto.nl

Onderstaande infographic is van toepassing voor zij-instromers die het werken-lerentraject volgen en voor kandidaten die een (deeltijd)opleiding volgen voor het po of vo.

In het mbo geldt een iets andere route als je direct als zij-instromer wilt werken: in plaats van de lerarenopleiding geeft het bevoegd gezag van de school waar je gaat werken, zelf een geschiktheidsverklaring af na onderzoek. De school zorgt vervolgens in samenwerking met de lerarenopleiding voor een passend scholings-traject.

Route naar een baan als zij-instromer

Oriënteren

Ontdek of een baan als docent iets voor je is. Denk aan:

- Wat houdt het beroep in?
- Past het bij me?
- Waar wil ik werken (type onderwijs en school)?
- Welke opleiding heb ik nodig met mijn vooropleiding en ervaring?
- Wat houdt de opleiding in?
- Wat is de tijdsinvestering en wat betekent dit voor mijn persoonlijke situatie?
- Welke mogelijkheden zijn er om de opleiding te financieren?

TIPS

- Bezoek voorlichtingsbijeenkomsten van schoolbesturen en lerarenopleidingen.
- Ga in gesprek met leraren.
- Vraag of je een dagje mag meelopen op een of meerdere scho(o)l(en).
- Ga in gesprek met de opleidingen.

FINANCIERING

- De school kan een subsidie zij-instroom aanvragen.
- Zelf kun je o.a. gebruikmaken van de tegemoetkoming leraren of het levenlanglerenkrediet.
- Gebruik de rekenhulp van DUO om te zien welke regelingen voor jouw situatie gelden.

Solliciteren

Solliciteer bij een school of schoolbestuur als zij-instromer. Je kunt dan naast je opleiding meteen aan de slag.

SOLLICITEREN

ORIËNTEREN

INSCHRIJVEN

Inschrijven voor (verkorte) deeltijdopleiding

Je kunt er ook voor kiezen eerst een opleiding te gaan doen naast je huidige baan. Tijdens of na de opleiding kan je solliciteren op een baan in het onderwijs

ASSESSMENT

Geschiktheidsonderzoek (assessment)

- De opleiding onderzoekt:**
- of je geschikt bent om voor de klas te staan;
  - of je binnen 2 jaar de opleiding kunt volgen;
  - welke aanvullende scholing en begeleiding nodig is.

AANSTELLING

Aanstelling

Ben je aangenomen op een school? Dan krijg je een benoeming voor 2 jaar en je sluit een scholings- en begeleidingsovereenkomst af met het schoolbestuur en de opleiding.

Bekwaamheidsonderzoek

Binnen 2 jaar leg je een bekwaamheidsonderzoek af. Als je slaagt, krijg je een getuigschrift. Daarmee ben je volledig bevoegd als docent.

ONDERZOEK

OPLEIDINGSTRAJECT

Opleidingstraject

De opleiding duurt maximaal 2 jaar.

DOCENT

Zelfstandig docent

Heb je de opleiding goed afgerond, dan mogen scholen je aanstellen als docent.

5. Salaris en subsidie-mogelijkheden

Salaris: hoeveel verdienen je als leraar?

Voor leraren in het basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs zijn er twee salarisschalen: L10 en L11. Die gelden voor 99% van de leraren. Het bruto maandsalaris (op 1 mei 2019) bedraagt bij een volledige baan, afhankelijk van leeftijd, ervaring en takenpakket:

- Voor L10: tussen de 2.563 en 3.910 euro.
- Voor L11 maximaal 4.228 euro.

Voor leraren in het voortgezet onderwijs zijn er drie salarisschalen: LB, LC en LD. De tweede letter duidt het niveau van de functie aan. Het bruto maandsalaris (op 1 juni 2019) bedraagt bij een volledige baan, afhankelijk van leeftijd, takenpakket en ervaring:

- Voor LB tussen de 2.747 en 4.186 euro.
- Voor LC maximaal 4.878 euro.
- Voor LD maximaal 5.546 euro.

Elke schaal is onderverdeeld in 12 treden. Ongeveer 42% van de leraren zit in schaal LB, 31% in schaal LC en 27% in schaal LD.

Voor docenten in het mbo zijn er drie carrièrepatronen: LB, LC en LD. Het bruto maandsalaris (op 1 juni 2019) bedraagt bij een volledige baan, afhankelijk van leeftijd, takenpakket en ervaring:

- Voor LB tussen de 2.820 en 4.218 euro.
- Voor LC maximaal 4.779 euro.
- Voor LD maximaal 5.414 euro.

Bij de vaststelling van het maandsalaris houdt de school meestal rekening met relevante ervaring voor de functie en het laatstgenoten salaris. Voor overige arbeidsvoorwaarden in deze sectoren kun je de cao's raadplegen. Deze zijn openbaar toegankelijk.

Subsidiemogelijkheden opleidingen

Er zijn meerdere subsidiemogelijkheden om de opleiding voor leraar te financieren. In het algemeen geldt dat als je als zij-instromer direct start met een werken-lerentraject, de opleiding wordt betaald door de school waar je in dienst treedt, via de zij-instroomregeling. Daarnaast zijn er nog andere subsidiemogelijkheden voor degenen die voor het eerst starten met de opleiding. Zie hiervoor de interactieve subsidieschema's op www.ruimbaanvoorpo.nl of www.wordleraarinheto.nl.

Als je nog niet eerder een hbo- of wo-opleiding hebt afgerond in de richting van het onderwijs of de gezondheidszorg, betaal je voor de lerarenopleiding alleen het wettelijk collegegeld (ongeveer 2.000 euro per jaar). Dit is aftrekbaar van de belasting.

6. Tips voor een succesvolle (over)stap naar het onderwijs

- Weet je niet goed of het leraarschap bij jou past? Doe dan de [zelftest leraarschap](#).
- Informeer jezelf over de opleiding. Vraag bijvoorbeeld bij meerdere lerarenopleidingen naar de duur en kosten van de opleiding en bezoek voorlichtingsavonden voor zij-instromers.
- Wil je gaan lesgeven in het basisonderwijs of een tekortvak gaan geven in het voortgezet onderwijs en doe je niet het zij-instroomtraject? Vaak kun je al tijdens je opleiding een baan krijgen waarbij de school je studiekosten (deels) betaalt.
- In de periodes april tot en met juni en augustus-september zijn de meeste onderwijsvacatures te vinden.

Kijk op de volgende vacaturesites:

- www.onderwijsvacaturebank.nl (po).
  - www.meesterbaan.nl (po, vo en mbo)
  - www.vacatures-in-het-mbo.nl
- Stuur open sollicitaties naar grote schoolbesturen of sites van samenwerkende schoolbesturen in je regio.
  - Benadruk in je sollicitatiebrief en cv vooral je motivatie, je affiniteit met kinderen of jongeren, een relevante vooropleiding en het voorwerk dat je hebt gedaan, zoals een oriëntatiecursus, een stage of je gewenste opleidingsroute.

7. Vragen? Mail ons voor een persoonlijk antwoord

We snappen dat een carrièreswitch niet zomaar gemaakt is. En dat je misschien nog een heleboel vragen hebt over de route die het beste bij jou past. We hopen dat we je met dit informatiepakket al een heel eind op weg hebben kunnen helpen. Mocht je toch nog verdere vragen hebben, neem dan gerust contact met ons op.

Je kunt ons bereiken via:

- info@ruimbaanvoorpo.nl (voor al je vragen over het primair onderwijs);
- info@wordleraarinhavo.nl (voor alle vragen over het voortgezet onderwijs en mbo).

Om je zo gericht mogelijk te kunnen helpen of doorverwijzen, vragen we je in je mail **de volgende gegevens** te vermelden:

- Contactgegevens (naam, e-mailadres, telefoonnummer)
- Hoogst voltooide opleiding (naam opleiding en niveau)
- Sector waarin je wilt werken, als je dat al weet (po, vo, so, mbo, hbo/wo)
- De regio waarin je zou willen werken (naam van stad of provincie)

We wensen je veel succes met het vinden van de juiste baan in het onderwijs!